

УДК 355.02

Р.В. Бойко¹, О.М. Семененко², О.І. Кремешний³, І.М. Чернишова²¹Національний університет оборони України, Київ²Центральний науково-дослідний інститут ЗС України, Київ³Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків

ФОРМУВАННЯ ПОРЯДКУ ВОЄННО-ЕКОНОМІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ ТА ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У статті наведено погляди авторів щодо формування порядку здійснення воєнно-економічного оцінювання результатів виконання заходів розвитку Збройних Сил України під час здійснення короткострокового оборонного планування.

Ключові слова: воєнно-економічне оцінювання, оборонне планування.

Вступ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах хронічного недофінансування потреб Збройних Сил України питання удосконалення існуючої системи оборонного планування та підвищення ефективності управління ресурсами для забезпечення належного рівня боєздатності та сталого розвитку ЗС України набуває першочергового значення. Саме вироблення раціональних управлінських рішень щодо ефективного використання наявних та виділених ресурсів є однією з головних цілей здійснення короткострокового оборонного планування. Під час його здійснення уточнюються раніше прийняті рішення щодо виконання заходів з утримання і розвитку ЗС України відповідно до вимог Державної програми розвитку та розробляються документи, які деталізують та обґрунтовують необхідність проведення заходів та витрат на них.

В основу розроблення зазначених документів короткострокового оборонного планування покладаються результати воєнно-економічного оцінювання виконання заходів Плану утримання та розвитку ЗС України (далі – План) в рамках виконання їх у розрізі Державної програми розвитку ЗС України (далі – ДПР).

Аналіз існуючих підходів до оцінювання виконання заходів розвитку ЗС України, які застосовуються сьогодні під час здійснення короткострокового оборонного планування, свідчить про наявність недоліків, які, всупереч вимогам керівних документів [1 – 4], не дозволяють зробити висновок про досягнення мети і вирішення основних завдань цільових програм. До найбільш суттєвих недоліків можна віднести:

Аналіз останніх досліджень та публікацій з цього напрямку та документів короткострокового оборонного планування [1 – 6] показує, що сьо-

годні під час воєнно-економічного оцінювання результатів виконання заходів розвитку в ГШ ЗС України є низка проблемних питань, які потребують свого вирішення. Основні із них:

– єдиним критерієм оцінювання результатів виконання заходів програм розвитку ЗС України, який використовується є кількість виконаних заходів, при цьому не враховується важливість цих заходів стосовно усіх запланованих;

– не враховується вплив змін фінансових та кількісних показників на основні цільові показники виконання заходу, тобто не визначається кількісний та якісний загальний результат реалізації заходу та програми;

– обґрунтування потрібних витрат на проведення заходів розвитку здійснюється за принципом аналогії, що не дозволяє оперативно реагувати на зміни в фінансуванні та ефективно корегувати плани розвитку на наступний період.

Ці та деякі інші недоліки існуючих підходів до оцінювання виконання заходів розвитку ЗС України, викликані відсутністю єдиної методичної бази воєнно-економічного оцінювання виконання заходів розвитку ЗС України.

Визначення основних показників воєнно-економічного оцінювання результатів виконання заходів розвитку ЗС України та формування загального його проведення, дозволило б уникнути існуючих помилок та недоліків під час оцінювання виконання заходів розвитку ЗС України, що надасть можливість формувати обґрунтовані Плани та програми розвитку на наступні періоди. Все це і зумовлює актуальність цієї статті.

Зважаючи на зазначене, **мета статті** полягає у формуванні загального порядку щодо воєнно-економічного оцінювання результатів виконання заходів та програм розвитку Збройних Сил України в процесі оборонного планування.

Виклад основних положень матеріалу статті

Аналіз існуючих показників оцінювання результатів виконання заходів розвитку ЗС України, які використовуються ГШ ЗС України показав, що визначені для оцінювання показники такі як: кількісні показники планового та отриманого результату ($W_j^{\text{пл}}$; $W_j^{\text{факт}}$); відносний показник стану виконання заходу; показники стану фінансування за планом та фактично ($C_j^{\text{факт}}$, $C_j^{\text{план}}$), тільки статистично відображають інформацію про результати виконання заходів розвитку ЗС України. Вони не розкривають змісту використання коштів та не можуть характеризувати ефективність їх використання та планування. Результати пошуку підходів щодо воєнно-економічного оцінювання заходів розвитку ЗС України в ГШ ЗС України показують, що усі підходи, що використовуються під час воєнно-економічного оцінювання не носять послідовний характер, та тільки однією розкривають отримані результати виконання заходів розвитку ЗС України (чи воєнний чи економічний бік), тобто як такої загального порядку проведення воєнно-економічного оцінювання результатів виконання заходів розвитку ЗС України не існує.

Зазначене вище дозволяє сформувати наукове завдання для проведення досліджень за даним напрямком, яке полягає в розробленні загального порядку проведення воєнно-економічного оцінювання. Головним завданням його буде сформувати таку послідовність проведення розрахунків, яка дозволить якісно проводити воєнно-економічне оцінювання результатів виконання заходів розвитку ЗС України з метою детального аналізу виконання Планів утримання та розвитку ЗС України за рік та на основі цієї оцінки оцінювати з метою корегування хід реалізації програм Державної програми розвитку ЗС України. Запропонований порядок проведення воєнно-економічної оцінки дозволить оцінювати ефективність витрачання бюджетних коштів, що, в свою чергу, надасть можливість приймати обґрунтовані рішення щодо оперативного реагування на зміни в фінансуванні та ефективно корегувати Плани та хід програмних заходів.

Схема запропонованого порядку проведення воєнно-економічного оцінювання заходів розвитку ЗС України наведена на рис. 1.

Вихідними даними запропонованого порядку проведення воєнно-економічної оцінки (блок №1) є ієрархічна побудова програми за її заходами, а також визначені та обґрунтовані необхідні показники для проведення воєнно-економічного оцінювання результатів виконання заходів розвитку ЗС України, які визначені на основі аналізу існуючих пока-

зників оцінювання результатів виконання заходів розвитку ЗС України та існуючих підходів до воєнно-економічної оцінки результатів виконання програмних заходів розвитку ЗС України та ЗС інших держав.

Перший розрахунковий блок методики – це блок №2, блок розрахунку показників воєнно-економічного оцінювання результатів виконання заходів розвитку ЗС України, в цьому блоці:

- по-перше: визначаються коефіцієнти відносної важливості заходів в програмі;
- по-друге: проводиться збір, аналіз та систематизація планових та фактичних цільових показників результатів виконання програмних заходів розвитку ЗС України;
- по-третє: визначаються показники запланованих та фактично виділених бюджетних коштів на заходи програм та на програми взагалі;
- вчетверте: розраховуються інтегральні показники воєнно-економічної оцінки заходів розвитку ЗС України такі як: інтегральний плановий показник результату виконання програмних заходів у t-ому році; інтегральний показник фактично досягнутого результату на кінець t-го року; інтегральний початковий показник стану виконання програми, якщо він є.
- по-п'яте: розраховуються показники воєнно-економічного оцінювання результатів виконання програмних заходів розвитку ЗС України такі як: рівень виконання j-го заходу за рік на кінець t-го року; рівень фінансування заходу j-ого заходу в t-ому році; коефіцієнт зростання результату виконання програмних заходів у t-ому році.

Другим розрахунковим блоком методики є блок №3 – це блок оцінювання ефективності використання бюджетних, вхідними даними цього блоку є результати розрахунків проведених в блоці №2, в цьому блоці:

- по-перше: визначається критерій ефективності використання бюджетних коштів на реалізацію програмних заходів;
- по-друге: розраховуються показники оцінювання ефективності використання бюджетних коштів за захід та за програму в цілому, такі як: запланована ефективність використання бюджетних коштів; фактична ефективність використання бюджетних коштів; відносна ефективність використання бюджетних коштів;
- по-третє: формуються умови ефективного використання коштів.

В четвертому блоці:

- по-перше: визначається відповідність оцінених результатів виконання програмних заходів та програми в цілому сформованим умовам ефективного використання бюджетних коштів;

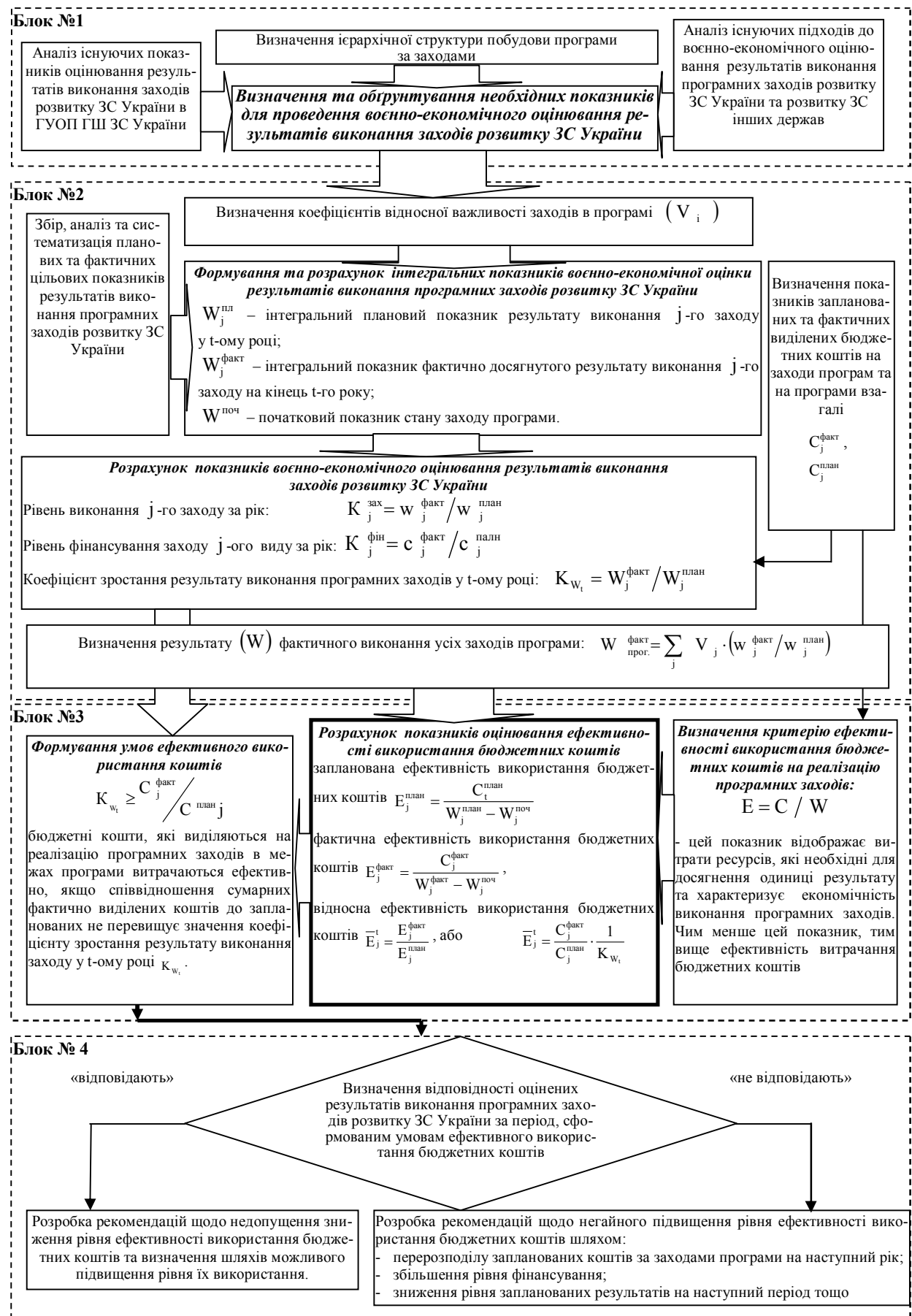

Рис. 1. Порядок воєнно-економічного оцінювання результатів виконання заходів розвитку ЗС України під час здійснення короткострокового оборонного планування

- по-друге: на основі отриманих результатів здійснюється розробка рекомендацій щодо подальшого ефективного корегування планів виконання програмних заходів та їх фінансування на наступний період та програми взагалі. У разі відповідності оцінених результатів виконання програмних заходів, сформованим умовам ефективного використання бюджетних коштів рекомендації можуть бути щодо недопущення зниження рівня ефективності використання бюджетних коштів та визначення шляхів можливого підвищення рівня їх використання за умов пошуку нових шляхів підвищення цільових показників заходів програми на визначених обсягах фінансування. У разі невідповідності оцінених результатів виконання програмних заходів, сформованим умовам ефективного використання бюджетних коштів рекомендації повинні бути щодо негайного підвищення рівня ефективності використання бюджетних коштів шляхом:

- перерозподілу запланованих коштів за заходами програми;
- збільшення рівня фінансування;
- зниження рівня запланованих результатів на наступний період тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Сформований у статті порядок та його практичне застосування дозволить якісно проводити воєнно-економічного оцінювання результатів виконання заходів та програм розвитку ЗС України, що в свою чергу дозволить:

оцінювати ефективність виконання заходів під час здійснення короткострокового оборонного планування з урахуванням рівня їх фінансування протягом планового періоду;

оцінювати ефективність використання коштів на ці заходи;

формувати рекомендації практичні та дієві рекомендації щодо подальшої реалізації заходів, обґрунтування змін їх цільових та фінансових показників на наступний період.

Список літератури

1. Про затвердження Положення про організацію та здійснення середньострокового та короткострокового оборонного планування в Міністерстві оборони України і Збройних Силах України / Наказ МО України № 15 від 19.01.2010.
2. Біла книга 2009. Збройні Сили України. – К.: МОУ, 2010. – 92 с.
3. Біла книга 2008. Оборонна політика України. – К.: МОУ, 2009. – 100 с.
4. Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2015 року. (Біла книга України). – К.: МОУ, 2004. – 96 с.
5. Державна програма розвитку Збройних Сил України на 2006 – 2011 роки. – К., 2006. – 65 с.
6. Закон України „Про організацію оборонного планування” від 18 листопада 2004 року № 2198-IV.

Надійшла до редколегії 14.10.2011

Рецензент: канд техн. наук, проф. Ю.І. Миргород, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

ФОРМИРОВАНИЕ ПОРЯДКА ВОЕННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО ОЦЕНИВАНИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ ВЫПОЛНЕНИЯ МЕРОПРИЯТИЙ И ПРОГРАММ РАЗВИТИЯ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ

Р.В. Бойко, О.М. Семененко, А.И. Кремешный, И.М. Чернышова

В статье приведены взгляды авторов относительно формирования порядка осуществления военно-экономического оценивания результатов выполнения мероприятий развития Вооруженных Сил Украины во время осуществления краткосрочного оборонного планирования.

Ключевые слова: военно-экономическое оценивание, оборонное планирование.

FORMING OF ORDER OF STRATEGIC EVALUATION OF RESULTS OF IMPLEMENTATION OF MEASURES AND PROGRAMS OF DEVELOPMENT OF MILITARY POWERS OF UKRAINE

R.V. Boyko, O.M. Semenenko, O.I. Kremeshniy, I.M. Chernyshova

In the article the looks of authors are resulted in relation to forming of order of realization of strategic evaluation of results of implementation of measures of development of Military Powers of Ukraine during realization of the short-term defensive planning.

Keywords: strategic evaluation, defensive planning.